

ÅRSPLAN FOR VALL BARNEHAGE 2023-2024

Raus og kraftfull

– mot et bærekraftig Meløysamfunn

Innhold

Kort om barnehagen.....	3
Vall barnehage.....	3
Dagsrytme / dagliglivet i barnehagen	3
Kommunens visjon og mål.....	4
Satsningsområder barnehageåret 2022/2023:	4
Kompetanseplan Vall barnehage	5
Barnehagens formål og innhold.....	5
Omsorg, lek, læring og danning.....	5
Vennskap og felleskap	5
Kommunikasjon og språk.....	6
Barns medvirkning.....	6
Barnehagens tradisjoner	6
Digital praksis.....	6
Samarbeid mellom hjem og barnehage	6
Foreldre medvirkning gjennom råd og utvalg	7
Andre samarbeidsinstanser	7
Overganger	7
Når barnet begynner i barnehagen	7
Overganger innad i barnehagen	7
Overgang mellom barnehage skole.....	8
Fagområder og barnehagens arbeidsmåter	8
Planlegging, dokumentasjon og vurdering	8
Planlegging:.....	8
Dokumentasjon:	8
Vurdering:.....	8
Barnehagens kalender	8
Progresjonsplan.....	9

Kort om barnehagen

Vall barnehage

Vall barnehage er en 4-avdelings barnehage lokalisert på Vall i søndre Meløy. Vi har drift fra to ulike bygg, men har et helhetlig teamsamarbeid på tvers av avdelingene og byggene, samt felles uteområde. Uteområdet vårt er stort og innholdsrikt med kupert terreng som stimulerer til utforsking av natur, fysisk aktivitet og lek. I nærområdet har vi mange flotte turmål vi benytter oss av så ofte som mulig, eksempelvis fjæra, trollskogen(e) og Nordtunparken. Vi har med andre ord fantastiske forutsetninger for å tilrettelegge for pedagogikk, lek og samspill i varierte miljø – både i og utenfor barnehagen.

Dagsrytme / dagliglivet i barnehagen

Faste rutiner og metoder i løpet av dagen gir barna en følelse av forutsigbarhet som igjen fører til trygghet. Hos de som ikke har et felles verbalt språk er det spesielt viktig at hverdagen er gjenkjennbar. Den daglige omsorgen, nærheten til barnet, veiledning, oppmuntring, språktrening, anerkjennelse, osv. praktiseres gjennom dagens faste aktiviteter. Dette skjer uavhengig av de planlagte aktivitetene, og vi skal være bevisste på at mye av rammeplanens intensjoner blir praktisert og gjennomført nettopp i hverdagsaktivitetene. Slike aktiviteter er for eksempel:

- Måltider
- Samlingsstund
- Stell av de små barna
- Kjøkkentjeneste
- Lek, både inne og ute
- Do besøk og håndvask
- Lesestunder
- Rydding av leker, ute og inne
- Stille stund
- Av og påkledning
- Forberede turer

For å få med seg alle aktiviteter i barnehagen bør barna være her til kl. 09:00. Det vi også ser er at mye lek og mange samspill starter allerede tidlig på morgenen. Når barnet kommer sent tar det av og til lengre tid for barnet å «finne seg en plass» i flokken sin. I dagsrytmen nedenfor ser dere at innholdet i tidspunktene 09:15 og 11:30 er like. Det betyr at hver avdeling selv avgjør når på dagen de er ute eller inne. Dette avgjøres ut fra for eksempel: været, hvilke aktiviteter som skal gjennomføres, gruppesammensetninger, turdag osv. Denne fleksibiliteten gir oss større mulighet til å legge til rette for et godt og variert tilbud i barnehagen.

Tidspunkt	Aktivitet
07:00	Barnehagen åpner Frokost Skal barna spise frokost i barnehagen må de komme i barnehagen innen kl. 08:00.
08:00-09:00	Fri aktivitet og lek
09:15-11:00	Gruppeaktiviteter/samlingsstunder. Temaarbeid/prosjekt Utetid/tur
11:00	Lunsj - litt forskyving kan forkomme fra avdeling til avdeling
11:30-14:00	Gruppeaktiviteter/samlingsstunder. Temaarbeid/prosjekt Utetid/tur
14:00	Ettermiddagsmat
14:00-16:30	Fri aktivitet og lek
16:30	Barnehagen stenger

Kommunens visjon og mål

Meløy kommunes visjon er «*Raus og kraftfull – mot et bærekraftig Meløysamfunn*».

Med *raus* mener vi at:

- Vi som barnehage tar imot og inkluderer alle typer mennesker, uavhengig av legning, nasjonalitet, hudfarge, religion og det mangfoldige generelt i vårt samfunn og bygda vår.
- Vi fremsnakker Meløy kommune og bygdene våre
- Vi er løsningsorienterte

Med *kraftfull* mener vi at:

- Vi har en faglig kompetanse som er en styrke for oppvekstmiljøet for barna i barnehagen vår.
- Vi spiller hverandre gode
- Vi benytter oss av nærmiljøet og den kraftfulle og mangfoldige naturen vi har rundt barnehagen
- Vi tar vare på omgivelsene våre, blant annet ved at vi plukker søppel når vi er på tur.

Satsningsområder barnehageåret 2022/2023:

Meløy kommune har dette året 4 satsninger som vi i Meløybarnehagene særskilt skal jobbe med. Disse satsningsområdene er foreldresamarbeid, Ungt entreprenørskap, Inkluderende barnehage- og skolemiljø, Ilag førre ongan (BTI). I tillegg til dette har vi i Vall barnehage blant annet fokus på vanntilvenning, trafiksikkerhet, helsefremmende barnehage samt forebygging av overgrep mot barn.

Foreldresamarbeid

Meløybarnehagene har et særskilt fokus på foreldresamarbeid, og det med barnets beste i fokus. Vi etterstreber gode relasjoner, preget av åpenhet og dialog. Meløy kommune har felles systemer for foreldresamarbeid som sikrer barns vekst og utvikling. I vår kompetanseplan har vi fokus på foreldresamarbeid. Et eksempel er god informasjonsflyt mellom barnehage og hjem gjennom blant annet kommunikasjonsverktøyet «Min Barnehage». Utfyllende informasjon om foreldresamarbeid finner du under «Samarbeid mellom hjem og barnehage».

Ungt entreprenørskap

Ungt entreprenørskap er en landsomfattende organisasjon som sammen med utdanningssystemet, næringslivet og andre aktører jobber for å utvikle barn og unges kreativitet, skaperglede og tro på seg selv. I barnehagen jobber spesielt de eldste med dette, hvor vi blant annet ser på problemløsning som består av valg i forhold til økonomi, nærmiljø og ulike familier. Les mer: <https://www.ue.no/>

Inkluderende barnehage- og skolemiljø

Et av utviklingsområdene for Meløy kommune er å «utvikle og opprettholde gode og trygge barnehage- og skolemiljø, hvor alle barn og unge trives og opplever tilhørighet.». For å oppnå dette skal vi i barnehagen bygge gode relasjoner mellom barn, ansatte og foreldre. Vi jobber for at:

- det enkelte barnet skal kjenne seg trygg og at de tilhører et fellesskap i barnehagen.
- forutsigbarhet i hverdagen ved bruk av dagtavle
- lekemiljøet skaper impulser til gode samspill
- hvert enkelt barn, ansatte og foreldre skal bli sett, hørt og forstått.
- alle barn blir møtt med åpenhet, varme og interesse.
- gjøre foreldre og ansatte kjent med og trygg på bruk av [Barnehagemiljøknappen](#).

Ilag førre ongan (BTI - bedre tverrfaglig innsats)

Det skal være trygt og godt for barn og unge å vokse opp i vår kommune. Av og til oppstår det likevel utfordringer og vanskeligheter som gjør at ikke alle har det så bra. Det er da viktig å vite hvordan vi sammen skal gå frem for å hjelpe. Meløy kommune innfører en modell som viser hvordan vi jobber på alle nivåer i kommunen for å avdekke og følge opp barn, unge og familier. Les mer [her](#).

Trafikksikkerhet

Trafikk er nå integrert som en del av rammeplanen gjennom fagområdet nærmiljø og samfunn, og i Vall barnehage er vi gode forbilder for barna i forhold til holdninger til ulike trafikkbilder. Vall barnehage er godkjent trafikksikker barnehage. Vi følger kriteriene for hva Trygg Trafikk mener en barnehage bør oppfylle for å bli godkjent som «[Trafikksikker barnehage](#)».

Helsefremmende barnehage

Vall barnehage har et helhetlig helsefremmende fokus, eksempelvis:

- Livsglede-besøk til Vallsjøen sykehjem
- Balanse mellom fysisk aktivitet og hvile
- Psykisk helse og psykososialt miljø (les mer under Inkluderende barnehage og skolemiljø)
- Forholder oss til de nasjonale retningslinjene for kosthold og ernæring. I år har vi et spesielt fokus på å lære hvor maten kommer fra, samt å servere varmmat én gang i uka.
- Fokus på god kroppshygiene

Forebygging av overgrep mot barn.

I tråd med rammeplanen jobber vi i Vall barnehage med å forebygge overgrep mot barn. For å nå dette målet må vi lære barna å være trygg på seg selv, kjenne sin egen kropp og sine egne grenser. Dette blant annet gjennom bøkene «Lars er Lars» og «Alle har en bakside».

Kompetanseplan Vall barnehage

For å sikre et godt faglig og pedagogisk tilbud har vi i Vall barnehage fokus på kompetanseutvikling og kompetanseheving blant personalet. Her vil innholdet være knyttet tett opp mot barnehagens og kommunens satsningsområder, for eksempel felles planleggingsdag for barnehager og skoler i Meløy med tema «Seksualitet og inkludering».

Barnehagens formål og innhold

Omsorg, lek, læring og danning

«Barndommen har egenverdi, og barnehagen skal ha en helhetlig tilnærming til barnas utvikling. Barnehagens samfunnsmandat er, i samarbeid og forståelse med hjemmet, å ivareta barnas behov for omsorg og lek og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Lek, omsorg, læring og danning skal ses i sammenheng (Rammeplan for barnehagen 2017:7). Dette gjør vi blant annet gjennom å;

- lytte til barnas uttrykk og lar dem medvirke gjennom barnehagedagen
- anerkjenne barna slik at den enkelte kan føle at deres mening og engasjement blir tatt på alvor.
- møte barnas spørsmål og initiativ med nysgjerrighet og legger til rette for å utvikle og berike deres undring.
- hjelpe barna med å tenke kritisk og utvikle begynnende etisk vurderingsevne, for eksempel gjennom å vise toleranse for hverandres ulikheter.
- ha et ledig fang, et lyttende øre samt kjennskap til barnas behov for å kunne gi god omsorg.
- sørge for at alle barn opplever trygghet, tilhørighet og trivsel
- støtte og oppmuntre barna til å vise omsorg for andre og til selv å kunne ta imot omsorg
- delta aktivt i lek
- organisere rom, tid og lekemateriale for å inspirere til ulike typer lek
- allsidig læring gjennom barnehagens progresjonsplan, hvor vi bruker rammeplanens fagområder aktivt i barnehagens pedagogiske drift.
- jobbe for at barna skal få en forståelse av at de er en del av et større fellesskap

Vennskap og fellesskap

«Sosial kompetanse er en forutsetning for å fungere godt sammen med andre og omfatter ferdigheter, kunnskaper og holdninger som utvikles gjennom sosialt samspill. I barnehagen skal alle barn kunne

erfare å være betydningsfulle for fellesskapet og å være i positivt samspill med barn og voksne. Barnehagen skal aktivt legge til rette for utvikling av vennskap og sosialt fellesskap. Barnas selvfølelse skal støttes samtidig som de skal få hjelp til å mestre balansen mellom å ivareta egne behov og det å ta hensyn til andres behov.» (Rammeplan 2017:23). Dette gjør vi blant annet gjennom å;

- utøve sosial førstehjelp ved sosiale uhell
- støtte barna i å mestre motgang, håndtere utfordringer og bli kjent med egne og andres følelser
- etablere lekegrupper på tvers av avdelinger og bygg
- verne om barnas relasjoner, også på tvers av avdelinger og bygg

Kommunikasjon og språk

«Barnehagen skal være bevisst på at kommunikasjon og språk påvirker og påvirkes av alle sider ved barnets utvikling. Gjennom dialog og samspill skal barna støttes i å kommunisere, medvirke, lytte, forstå og skape mening. Barnehagen skal anerkjenne og verdsette barnas ulike kommunikasjonsuttrykk og språk, herunder tegnspråk. Alle barn skal få god språkstimulering gjennom barnehagedagen, og alle barn skal få delta i aktiviteter som fremmer kommunikasjon og en helhetlig språkutvikling (Rammeplan 2017:23). Dette gjør vi blant annet gjennom å;

- ha fokus på kommunikasjon og språk gjennom hele barnehagedagen
- observasjoner og kartlegging (BTI)
- bevisstgjøring omkring barnas hundre språk, for eksempel uttrykksmåter som verbalt- og non verbalt språk og andre uttrykk som for eksempel gjennom estetiske aktiviteter

Barns medvirkning

«Barnehagen skal ivareta barnas rett til medvirkning ved å legge til rette for og oppmuntre til at barna kan få gitt uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet. Barna skal jevnlig få mulighet til aktiv deltakelse i planleggingen og vurderingen av barnehagens virksomhet. Alle barn skal få erfare å få innflytelse på det som skjer i barnehagen. Barnehagen skal være bevisst på barnas ulike uttrykksformer og tilrettelegge for medvirkning på måter som er tilpasset barnas alder, erfaringer, individuelle forutsetninger og behov. Også de yngste barna og barn som kommuniserer på andre måter enn gjennom tale, har rett til å gi uttrykk for sine synspunkter for egne vilkår. Barnehagen må observere og følge opp alle barns ulike uttrykk og behov. Barnas synspunkter skal tillegges vekt i samsvar med deres alder og modenhet. Barna skal ikke overlates et ansvar de ikke er rustet til å ta» (Rammeplan 2017:27). Dette gjør vi blant annet gjennom å;

- la barna delta aktivt i planlegging og evaluering av innholdet (les: planlegging og dokumentasjon).
- være ekstra oppmerksom på at barna har ulike uttrykksmåter ut fra alder og utvikling.
- sørge for at innholdet i hverdagen er i tråd med barnas interesse.
- la barna mestre/klare selv

Barnehagens tradisjoner

Se årskalender

Digital praksis

I vår digitale praksis bruker vi eksempelvis iPad/nettbrett, mobilkamera og PC. Vi benytter oss av plattformer som eksempelvis YouTube, NRK, Google, Spotify, m.m. for å gi barna impulser til kreativitet, lek og læring. En stor del av denne praksisen er å la barna etablere digital dømmekraft, samt å utvikle en begynnende etisk forståelse knyttet til digitale medier.

Samarbeid mellom hjem og barnehage

” Jfr. Lov om barnehager §1. Formål. Barnehagen skal gi barn under opplæringspliktig alder gode utviklings – og aktivitetsmuligheter i nær forståelse og samarbeid med barnas hjem.”

Det uformelle samarbeidet og den daglige kontakten er det viktigste samarbeidet mellom barnehage og hjem. Her skapes de trygge og gode relasjonene, og her kan vi sikre at vi skaper en rød tråd mellom de to arenaene i barnets liv. Vi håper derfor at foresatte av og til bruker litt tid sammen med barnet og personalet i barnehagen, eksempelvis i hente- og/eller bringesituasjoner. For å sørge for god informasjonsflyt mellom hjem og barnehage bruker vi også appen «Min barnehage». Her gir vi et innblikk i hva vi jobber med via dagboken til hver avdeling. Her bruker vi bilder og tekst for å presentere for dere hvordan vi jobber med tema og satsningsområder. I tillegg gir vi også felles beskjeder gjennom appen slik at vi sikrer for god informasjonsflyt. Hvert barn har sin egen side i appen hvor vi deler informasjon og påminnelser. Sensitiv informasjon skal ikke deles her, men i muntlig dialog. Foreldremøter avvikles 2 ganger årlig. Vi gjennomfører også utviklingssamtaler 1-2 ganger i året, eller ved behov. På utviklingssamtaler er det pedagogisk leder og foresatte som tidfester møte for samtale om barnet og barnets utvikling i barnehagen.

Foreldremedvirkning gjennom råd og utvalg

«Alle barnehager skal ha et samarbeidsutvalg. Alle foreldre til barn i barnehagen er med i foreldrerådet, og velger sine representanter til barnehagens samarbeidsutvalg. Lov om barnehager § 4 inneholder bestemmelser om sammensetningen av barnehagens samarbeidsutvalg, og det skal bestå av foreldre/foresatte og ansatte, slik at hver av gruppene er likt representert. Foreldrerådet og samarbeidsutvalg skal ivareta barnas og foreldrenes interesser og bidra til et godt samarbeid mellom barnehagen og foreldrene. Samarbeidsutvalget skal godkjenne barnehagens årsplan» - [Vedtekter Meløybarnehagene 2019](#).

Foreldreråd: består av alle foreldre/foresatte i barnehagen.

Samarbeidsutvalg: skal være et rådgivende, kontaktskapende og samordnende organ. Representanter velges av foreldreråd på foreldremøtet som avvikles på høsten. Her blir det valgt 2 foreldrerepresentanter og to vara for disse. Det samme blir gjort i personalet. Styret er alltid sekretær i samarbeidsutvalget og utvalget har også en politisk representant. Samarbeidsutvalget skal ha møte minimum 1 gang i året. Innholdet i møtet kan være for eksempel årsplanen, økonomi og saker meldt fra foreldre. Samarbeidsutvalget skal ha seg forelagt saker som er av viktighet for barnehagens innhold og virksomhet i forhold til foreldrene (Jf. Lov om barnehager § 4).

Andre samarbeidsinstanser

Meløy kommune ønsker å styrke det tverrfaglige samarbeidet mellom tjenestene som jobber med barn, unge og familier. Dette for å kunne gi et godt tilbud på tidligst mulig tidspunkt. [Her](#) er en oversikt over alle enhetene i vår kommune som jobber med barn, unge og familier. Vi har også samlet de enhetene, som er lokalisert utenfor vår kommune, men som vi samarbeider med.

Overganger

Når barnet begynner i barnehagen

Når et barn får plass i barnehagen, får dere tilsendt et velkomstbrev med invitasjon til oppstartsamtale. Her utveksles informasjon som er nødvendig og hensiktsmessig for barnet, familien og oss i barnehagen. Ved oppstart er de tre første dagene viktig for tilvenning. Her skal foreldrene være til stede eller tilgjengelig etter avtale med personalet på avdelingen. På samme tid oppfordrer vi til at dere vurderer lengre tilvenningstid etter barnets behov.

Overganger innad i barnehagen

Det kan oppleves som en stor forandring for barnet når det skal bytte avdeling. Dette skjer som oftest ved nytt barnehageår, men kan også forekomme ellers i året om det kommer nye barn inn eller det skjer endringer i personalgruppa. Det er viktig for oss at denne overgangen skal være god for barna og foreldrene. Dette legger vi opp til ved å informere foreldre og barn så tidlig som mulig. Barna besøker den nye avdelingen og blir enda bedre kjent med barna og personalet der. Barna er selv aktive i selve flytteprosessen. Dette ved å tømme skuffer og hyller og flytte det til den nye plassen sin.

Overgang mellom barnehage skole

Skolestart er en stor begivenhet i alle barns liv. De fleste barn ser frem til å begynne på skolen, men for noen fortøner det å skulle slutte i barnehage seg som noe ukjent og utfordrende. Barnehage og skole er deler av samme utdanningssystem. Vall barnehage og Enga skole har i samarbeid laget en [plan for overgang mellom barnehage og skole](#) der en ønsker å ivareta det enkelte barn på en god måte gjennom å skape forventninger samt gjøre overgangen forutsigbar.

Fagområder og barnehagens arbeidsmåter

Hvordan vi jobber med Rammeplanens fagområder beskrives og konkretiseres i progresjonsplanen.

Planlegging, dokumentasjon og vurdering

Disse tre begrepene henger tett sammen.

Planlegging:

Planlegging og beslutninger angående barnehagens innhold og aktiviteter tas i forskjellige forum. Eksempelvis har vi foreldremøter, utviklingssamtaler, avdelingsmøter, personalmøter, pedagogmøter, samlingsstunder sammen med barna, m.m. Planene blir utarbeidet med utgangspunkt i barnehagelov, rammeplan, diverse føringer fra departementer og kommunen vår. Hver måned sendes det ut en plan for hver avdeling til foreldre og foresatte som vi gjerne tar imot innspill på.

Dokumentasjon:

Avdelingene bruker dagboken i «Min barnehage» for å gi dere foreldre informasjon. Vi dokumenterer også vårt arbeid gjennom møteprotokoller, referat, tiltaksplaner, bilder/video samt månedsrapport som også deles med foreldre/foresatte. Vi dokumenterer også litt av barnas hverdag i barnehagen med bilder i deres personlige permer som de får med seg hjem når de slutter i barnehagen. Vi bruker observasjon og «Alle med» som verktøy i hverdagen, både i forhold til relasjoner mellom barn og barn/personale. Dette fungerer som en dokumentasjon som vi tar med oss videre i vår planlegging og vurderingsarbeid.

Vurdering:

Vi tar med oss barnas direkte og indirekte tilbakemeldinger i vurdering av arbeidet i barnehagen. Dette er helt nødvendig for at vi skal være i utvikling, slik at tilbudet til barn og foreldre hele tiden skal være så godt som mulig. Vurderingen av barnehagens mål, innhold og oppgaver skjer fortløpende i hele, eller deler av personalgruppen. I likhet med planlegging har vi flere arenaer for vurdering. Vi vurderer månedsplanene gjennom et månedsbrev. Hvert år gir vi også foreldrene mulighet til å vurdere barnehagen som virksomhet, og tilbudet vi gir til deres barn.

Barnehagens kalender

August	Planleggingsdager uke 33, tilvenning
September	Tilvenning, foreldremøte, brannvernuke uke 38
Oktober	FN-dagen 24.oktober (internasjonal uke), høstfest
November	Planleggingsdag 17. november
Desember	Juleverksted, julebord, Lucia, Nissefest, besøk fra kirken
Januar	Solfest
Februar	Samefolkets dag 6. februar, karneval
Mars	Foreldremøte – Dersom behov / Barnehagedagen markering
April	Påskelunsj, planleggingsdag 2. april
Mai	Skrammeltog
Juni	Sommerfest med underholdning fremført av barna
Juli	Egen sommerdriftplan

Progresjonsplan

Fagområde	1-2 år	3-4 år	5-6 år
Kommunikasjon, språk og tekst <i>Utforsk og utvikle sin språkforståelse, språkkompetanse og et mangfold av kommunikasjonsformer</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Eventyr med konkrete • Sang og musikk – både i formelle og uformelle situasjoner • Samtalen og barnet i fokus – tid til å forstå barnet • Aktiv bruk av kroppsspråk og stemmebruk i kommunikasjon • Bildebøker og fortellinger • Rim og regler • Benevning • Sosial kompetanse – hjelpe andre, være god mot andre. Dele, vente på tur og veiledes i å vise empati for andre. • Tegne aktiviteter - lekeskrive • Late som om lek • Sprell levende – opplegg med musikk og dans. 	<ul style="list-style-type: none"> • Lese bøker og fortelle historier. • Synge sanger • Høre musikk, synge med • Barna får fortelle om ting de har opplevd/tenker på. • Lære å kjenne igjen og uttrykke følelser • Vise omsorg og empati • Lære konfliktløsning • Rim og regler. • Møte ulike formidlingsmetoder av fortellinger som f.eks flanellograf, bruk av konkrete, dramatisering • vente på tur • delta i rollelek. • Bli stimulert til språklig nysgjerrighet bl.a gjennom å møte bokstaver og tall/tallsymbol på avd./b.hg • Utvikle begrepsforståelse 	<ul style="list-style-type: none"> • Lek med bokstaver og tall • Lekeskriving. • Kjenne igjen og skrive eget navn. • Klappe stavelser i ord. • Lytte ut forlyd. • Gjenfortelling. • Kunne farger • Telle til ti. • Blyantgrep. • Være med å skape egne fortellinger/historier. • Mestre ulike begreper som høy/kort, over/under o.l. • Spille spill. • Være med å dramatisere. • Sorteringslek. • Framføring. • Sang og rim • Høytlesning
Kropp, bevegelse, mat og helse <i>Gode vaner som tilegnes i barnehagealder, kan være livet ut. Barnehagen skal legge til rette for at alle barn kan oppleve bevegelsesglede, matglede og matkultur, mentalt og sosialt velvære og fysisk og psykisk helse</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Turer i nærområdet • Oppleve glede og mestring med naturen som mestringsarena • Øve grunnleggende motoriske ferdigheter: eks hoppe, koordinative egenskaper eks: balanse, romorientering, reaksjon og tilpasset kraft. Sansene: hørsel, likevekt, og muskel- og ledd og smak. • Håndvask før måltider og dobesøk. • Variert kosthold • Kjennskap til kroppen og de ulike kroppsdelene. • Ivareta barnets behov for omsorg, inkludert behov for ro og hvile 	<ul style="list-style-type: none"> • Turer i skog og mark. • Øve finmotoriske ferdigheter • Øve på grovmotoriske ferdigheter. • Oppleve glede og mestring ute og inne i alle situasjoner. • Sette grenser for seg selv • Sette grenser for andre • Vente på tur. • Ta vare på hverandre/hjelpe hverandre • Hygiene/ håndvask • Sunt kosthold og bordskikk • Lære om kroppen 	<ul style="list-style-type: none"> • Tilrettelegge for grov- og finmotoriske aktiviteter tilpasset 5-6 åringen • Lære om kroppen, hvordan vi ser ut og fungerer. • Sette grenser for egen kropp/seg selv. (Gode og vonde/dårlige hemmeligheter). • Sunt kosthold • God hygiene • Medvirkning i måltidsituasjoner • Mestring og gode opplevelser gjennom turer i nærmiljøet • Ivareta barnets behov for omsorg, inkludert behov for ro og hvile
Kunst, kultur og kreativitet <i>Opplevelser med kunst og kultur i barnehagen kan legge grunnlag for</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Eventyr og fortelling med • Dramatisering med utkleddning • Sang og musikk – youtube, spotify og synge. • Maleaktiviteter med hovedfokus på 	<ul style="list-style-type: none"> • Formingsaktiviteter • Sanger • Danse og bevege seg til musikk. • Rollelek. • Eventyr og bøker. 	<ul style="list-style-type: none"> • Dramatisering av eks eventyr. • Dans og bevegelse til musikk. • Prøve ut ulike typer maling.

<p><i>tilhørighet, deltakelse og eget skapende arbeid.</i></p>	<p>primærfarger og ulike materialer.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fokus på primærfargene som finnes inne på avdeling leker, klær ol. • Kjennskap til forskjellige materialer og verktøy: filt, silkepapir, ulike garn, lim, tape, pensel, saks, deig. Barna får bli kjent med materialene utfra sine premisser. 	<ul style="list-style-type: none"> • Lære om forskjellige kulturer. • Dramatisere. • Spille på instrumenter. • Blande primærfarger. • Estetiske opplevelser med ulike arbeidsmaterialer • Få innblikk i ulike kunstformer, hva er kunst/kunstverk. • Tradisjoner • Barnekultur 	<ul style="list-style-type: none"> • Lære å blande primærfargene for å lage andre farger. • Dikte fortelling. • Lage ting og bilder i ulikt materiale. Eks bilde ved hjelp av stoff, filt, tapet, paljetter osv. • Utvikle egen kreativitet og fantasi utfra ulikt materiale som er tilgjengelig. • Bruke ulike kunstneriske former til å uttrykke og bearbeide følelser og inntrykk.
<p>Natur, miljø og teknikk</p> <p><i>Opplevelser og erfaringer i naturen kan fremme forståelse for naturens egenart og barnas vilje til å verne om naturressursene, bevare biologisk mangfold og bidra til bærekraftig utvikling</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Turer til ulike steder og i ulikt terreng gjennom alle årstider • Fokus på mestring og opplevelse i naturen, ikke selve turmålet • Utforske naturen – hva finner vi der? • Bruke ulike materiell fra naturen i kunst- og kreativt arbeid. • Utforske og eksperimentere med ulike naturfenomener • Ta vare på naturen – ikke kaste søppel og ikke skade naturen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Oppleve gleden ved å ferdes i naturen og få grunnleggende innsikt i naturen og samspillet i naturen. • Kunnskap om dyr og vekster. • Iakttatt og undre seg. • Utforske og eksperimentere med det vi finner i naturen. • Miljøvern 	<ul style="list-style-type: none"> • Ta vare på naturen samtidig som vi lærer oss hvordan vi kan gjøre oss nytte av den (bærekraftig utvikling). • Utforske naturen • Lokalt dyreliv • Respekt for liv • Liv og død (menneskets livssyklus) • Miljøvern – rydde opp • Teknologi, for eksempel lære om vannkraft • Konstruere og eksperimentere. • Samtale om og beskrive naturfenomener. • Lære om og bruke digitale hjelpemidler, eks iPad/touchscreen og data • Digital dømmekraft
<p>Antall, rom og form</p> <p><i>Barnehagen skal synliggjøre sammenhenger og legge til rette for at barna kan utforske og oppdage matematikk i dagligliv</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Telle med bruk av fingre • Fortellinger og eventyr med matematisk innhold • Sprell levende • Sortering og sammenligning ulike former og farger • Merke lekekasser med aktuelt innhold • Bilder av ulike former og farger på avdeling • Bruke spill, bøker, leker og utstyr for å berike barnas lek. • Duplo 	<ul style="list-style-type: none"> • Lek ute (lage snømann, lykter osv) • Samlingsstund(dag-dato-år) • Se på spor ute. • Orienter seg i rommet/landskapet inne og ute. • Rekkefølge • Bli kjent med ulike former • Klipping, liming og montering • Puslespill • Konstruksjonslek. • Tall, telling, plassering (eks øverst, nederst, mellom) 	<ul style="list-style-type: none"> • Lære spill, følge regler, tall, telling • Problemløsning i ulike sammenhenger. • Stimulere til å tenke logisk. • Se sammenhenger og konsekvenser. • Dekke bord – telle/sortere. Aktiv bruk av matematiske begreper • Kalender (dato, måned, år) • Tilrettelegge for erfaringer med volum, tid og mengder med ulike typer måle-redskaper • Mønster og konstruksjonslek

			<ul style="list-style-type: none"> • Leke med tall og former i naturen.
<p>Etikk, religion og filosofi</p> <p><i>Barnehagen skal skape interesse for samfunnets mangfold og forståelse for andre menneskers livsverden og levestett.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Eventyr og fortellinger • Dramatisere situasjoner som er kjente for barna med fokus på vennskap • Lek og eksperiment som skaper undring. • Undre seg sammen i uformelle situasjoner • Introdusere religion og tradisjoner som er aktuelle for barnehagen -sanser framfor belæring. • Øve på empati og fokus på at vi er forskjellige. • Bruke språket aktivt og still spørsmål som bidrar til refleksjon 	<ul style="list-style-type: none"> • Dele. • Hjelp hverandre • Være en god venn, øve empati • Sanger. • Tradisjoner • Markere kristne høytider. • Samspill • Undre seg over livet, og det som barna lurer på • Respekt for hverandre og hverandres ulikheter • FN-dagen • andre kulturer 	<ul style="list-style-type: none"> • Respekt for ulike kulturer og verdier. • Undring • Tradisjoner/høytidsmarkeringer. • Hjelp. • Gode samtaler og refleksjoner/filosofering over sanseopplevelser og erfaringer. • Aksept av ulikheter i gruppa – prioritere samhold, toleranse og respekt. • Nulltoleranse erting/mobbing.
<p>Nærmiljø og samfunn</p> <p><i>Gjennom utforsking, opplevelser og erfaringer skal barnehagen bidra til å gjøre barna kjent med eget nærmiljø, samfunnet og verden</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Fortelle og dramatisere lokale, regionale og samiske eventyr, historier og sagn • Synge om og utforske det som skjer rundt oss – ulike årstider og lokale begivenheter • Besøke/få besøk av ulike arbeidsplasser • Jobbe med trafiksikkerhet • Utforsk natur – skog, mark, fjell, fjære • familie? Flere hjem? To mammaer eller to pappaer? Hva jobber familien med? 	<ul style="list-style-type: none"> • Samisk kultur og tradisjoner • Markere samefolkets dag • Være med å medvirke i planlegging og evaluering. • Turer i nærmiljøet. (Trollskogen, Nordtunparken, Vallvågen.) • Lære navn på steder i nærmiljøet • Trafiksikkerhet, lære enkle trafikkregler. • Familien – ulike sammensetninger • Brannvern • Barns rettigheter – barnekonvensjonen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Besøke sykehjemmet jevnlig «livsgledebarnehage». • Besøke SFO/skole • Samtale om arbeidsplasser i nærmiljøet, hvor jobber foreldrene • Hvor bor vi, kart over nærmiljøet • Erfare demokrati i hverdagslige situasjoner. • Trafikkbevissthet og trafikkopplæring. • Gruppetilhørighet

GLOMFJORD NEVERDAL ENGAVÅGEN REIPÅ STØTT
MELØYA BOLGA ÅGSKARDET HALSA ØRNES

RAUS OG
KRAFTFULL